

MŪSU LIETUVA

NR. 26 (1816) - SEMANÁRIO - 1983 LIEPOS - JULHO 7 D. - Cr\$. 120,00 - Rua Juatindiba, 28 - Caixa Postal 4421 - 01000 SÃO PAULO, Tel. 273-0338

PRANCŪZIJOS DIENRAŠTIS APIE LIETUVĄ

Kad ir labai Lietuva nuo pasaulio atskirta ir jos vidaus gyvenimas slepiamas, tačiau Vakarų spauda juo domisi. Neturėdama savo korespondentų, kurie galėtų normaliai pranešinėti apie tai, kas šiame krašte vyksta, ji priversta tenkintis apžvalginiais stebėtojų straipsniais, kurie daugiau ar mažiau visada būna pralenkiami įvykių. Tačiau jie visuomet įdomūs bent tuo, kad liudija nuoširdų susirūpinimą Lietuvos reikalais.

Antai prancūzų katalikų dienraštis "La Croix" š.m. kovo 16 išspausdino Gwendolinos Jarczyk straipsnį apie Lietuvos dvasininkų grasinimą nepaklusti. Autorė pastebi, kad protesto raštai Lietuvoje pasidarė visos tautos ginklu. Jokioje kitoje "sovietinėje respublikoje" šis reiškinys taip dažnai nepastebėtas, kaip čia. Savo metu apie 17.000 Lietuvos katalikų per Jungtines Tautas pasiuntė Brežnevui memorandumą apie antireliginę valstybės politiką. Nuo tada nesiliauja protestai tiek aplamai dėl žmogaus teisių, tiek ypač dėl tikėjimo laisvės pažeidimų. "La Croix" bendradarbiavo toliau rašo apie kolektyvinį Lietuvos kunigų pareiškimą augščiausiai tarybai dėl religinių susivienijimų nuostatų. Tai esąs pilietinio neklusnumo raštas, pabrėžiantis dabartinių nuostatų neteisėtumą ir iškeliantis konkrečius reikalavimus, kaip pagerinti religinės laisvės užtikrinimą.

Autorė svarsto, ką darys augščiausiaji taryba? Veikiausiai ji neduos eigos šiam pareiškimui, spėja Gwendolina Jarczyk. Nesą pagrindo tikėtis nė mažiausio pasikeitimo, nebent pablogėjimo, kaip tai rodo kun. A. Svarinsko įkalinimas. Reikia pažymėti, kad straipsnis rašytas dar prieš kun. Svarinsko teismą ir kito katalikų komiteto nario kunigo Sigito Tamkevičiaus suėmimą. Čia reiškiamas nuomonė, kad kunigo Svarinsko byla nenuslopins, bet veikia tik dar labiau sustiprins protesto sąjūdį. "La Croix" bendradarbiavo savo spėjimą grindžia tuo, kad Lietuvoje šį Sąjūdį remia visa tauta, kai kitose respublikose protestuojančiųjų grupės pasilieka izoliuotos nuo visuomenės. Lietuvoje tikstantieji vyrų ir moterų remia betkokį laisvės žygį. Štai kodėl jokie policiniai veiksmai, jokios kratos, jokie tardymai dar neveikė pogrindyje leidžiamos "LKB Kronikos", nes visas

Birželio 13 d. Baltuosiuose Rūmuose prezidentas Reaganas pasirašė proklamaciją, kuri skelbė birželio 14 d. 1983 m. BALTIJOS LAISVĖS DIENA Už prezidento Baltųjų Rūmų pareigūnai ir Kongreso nariai, dalyvavę proklamacijos pasirašymo ceremonijose Baltuosiuose Rūmuose, Rytiniame kambaryje. Dalyvavo apie 240 atstovų iš Lietuvos, Latvijos, Estijos organizacijų.

kraštas gina šių raštų autorius.

Pasipriešinimas Lietuvoje nesą tik vienos grupės reikalas, kokia pajėgi ji bebūtų. Čia visa tauta dešimtmečiais reiškiasi opozicijoje. Todėl prancūzų katalikų dienraščio bendradarbiavo mano, kad, išskyrus atskirus atvejus, tokius kaip kun. Svarinsko, nereikia laukti didelio masto baudžiamųjų priemonių prieš Lietuvos dvasininkiją, nes tai tikrai dar labiau suardintų visą tautą.

Priminusi vilniečio Jono Sadūno engimą, Gwendolina Jarczyk baigia straipsnį taip: "Ant kalnelių ir kartais lygumose statomi kryžiai. Valdžia juos dieną griaua, bet naktį jie iš naujo pastatomi".

Tas pats prancūzų katalikų dienraštis "La Croix" balandžio 27 išspausdino savo korespondento Romoje Roberto Ackermanno pastabas apie Lietuvos vyskupų vizitą. Tai buvęs istorinis įvykis, pasak jo, nes pirmą kartą nuo 1938 metų įvykęs toks Lietuvos vyskupų vizitas "ad limina". Korespondentas nevisai tiksliai kalba apie penkis vyskopus, palaikęs Vilniaus arkivyskupijos kapitulinį vikarą vyskupu. Jo nuomone, negalima paneigti drąsos vyskupui Poviloniui, kuris savo kalboje popiežiui užsiminė, kad turėtų būti veikiai leisukliudytam vyskupui Steponavičiui

sugrįžti į savo pareigas. Kad vyskupas Povilonis pakvietė popiežių aplankyti Lietuvą, "La Croix" korespondentas nelaiko reikšmingu dalyku. Popiežius Sov. Sąjungoje – tai dar tolimas troškimas, nes tebėra daug kliūčių tokiam vizitui, rašo Ackermannas.

Pasak jo, Jonas-Paulius II iškėlė gyvą lietuvių tikėjimą, kurį rodo Lietuvos globėjo šv. Kazimiero penkių šimtmečių sukakties pasirengimai per trejus metus. Popiežius kalbėjo apie tai, kad visoms Lietuvos vyskupijoms, turinčioms tik apaštalinius administratorius, reikia vyskupų ordinarų; kad visos parapijos būtų aprūpintos kunigais; kad nebūtų varžomas įstojimas į vienintelę kunigų seminariją Kaune; kad nebūtų kliudoma jaunimą krikščioniškai auklėti; pagaliau, kad šeimos išvengtų klystkelių.

Autorius pažymi, kad lietuviškoji "Kronika" atneša daug įdomių žinių apie dvasinį pasipriešinimą privalomam ateizmui. Savo masišku skaičiumi ir tikėjimo ištvėrme Lietuvos katalikai sovietiniame pasaulyje užima ypatingą padėtį. Ir vis dėlto jiems reikia pakelti tikrą persekiojimą, kuris išsigina savo vardo. Lietuvos vyskupų atsilankymas Romoje šiame kontekste atrodo kaip pabrėžiantis atolydžio ženklas, tačiau labai sunku numatyti pasikeitimą iš sovietinio režimo pusės.

SEM ANARIO

MŪSŲ
LIETUVA

"NOSSA LITUANIA"

Metinė prenumerata Brazilijoje Cr\$. 5.000,00

Prenumerata paprastu paštu į užsienį: 35 Dol.

Prenumerata oro paštu Šiaurės Amerikon: 60 Dol.

GARBĖS PRENUMERATORIUS Cr\$. 10.000,00

Užuojautos, Sveikinimai ir Skelbimai (Anúncios) mokami už skilties (Coluna) centimetra po Cr\$. 400,00

Už skelbimų kalbą ir turinį, Redakcija neatsako. Rašiniai gražinami tik autoriui prašant.

Straipsnius ir Korespondenciją Redakcija taiso bei tvarko savo nuožiūra.

Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia Redakcijos bei leidėjo nuomonę.

Čekius, Perlaidas ir administracinius laiškus rašyti FRANCESCO GAVĖNAS ar PETRAS RUKŠYS vardu.

Rua Juatindiba, 28 Parque da Mooca - CEP 03124

São Paulo - Brasil Caixa Postal, 4421 - CEP 01000

Diretor Responsável: VYTAUTAS BACEVIČIUS

Administrador: PETRAS RUKŠYS

Redige Equipe Editorial - Fone: 273-0338

Atskiro numerio kaina Cr\$. 120,00

I P. Ameriką oro paštu: 45 Dol.

I tolimus kraštus: 75 Dol.

Vieno Numerio GARBĖS LEIDĖJAS Cr\$. 8.000,00

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 56

JONO SADŪNO PERSEKIOJIMAS

"LKB Kronikos" 55-me numeryje buvo rašoma, kad pas Joną SADŪNĄ buvo padaryta krata ir, jam esant ligoninėje, pradėtas tardymas. Toliau įvykiai klostėsi šitaip:

Nuo 1982 m. lapkričio 11 d. J. SADŪNAS buvo ruošiamas anginos operacijai. Būdamas ligoninėje, parašė Lietuvos TSR Valsybinio saugumo komiteto pirmininkui tokio turinio pareiškimą:

"1982 m. spalio 11 d. mano bute Architektų g. 27-2 buvo padaryta krata sąryšyje su byla Nr. 57-2-031-81, ieškant mano rašysenos pavyzdžių. Iš tikrųjų krėtėjus domino ne mano rašysena, o laiškai, adresai, pašto siuntų kvitai ir pan. Prokuroro pavaduotoja R. JUCIŪTĖ kažkieno buvo verčiama skubėti ir mane tardė net ligoninėje. Labai tiespa-našu, kad kažkas su manimi nori susidoroti. Kai kurie argumentai verčia galvoti, kad tai VSK darbas:

1. VSK darbuotojams labai nepatiko mano susirašinėjimai su sąžinės kaliniais ir su daugeliu Vakarų pasaulio žmonių.

2. 1974 m. spalio 22 d., baigiantis dviejų dienų tardymui, VSK darbuotojas Vincas PLATINSKAS prievartavo mane važiuoti į Simną pas kun. Sigitą TAMKEVIČIŲ ir įrašyti į magnetofoną pašnekesį su kunigu. Du saugumiečiai mane nuvežė į Alytų ir, įdavę miniatūrinį magnetofoną, nusiuntė pas kun. Sigitą TAMKEVIČIŲ. Kadangi pokaibio nerajčiau, Vincas PALATINSKAS ant manęs labai įniršo.

1975 m. birželio pabaigoje išsikvietė Vincas PLATINSKAS į VSK būstinę ir nusivedė į konspiratyvų butą Cvirkos gt. Nr. 17 ir visokiais gsdinimais prievartavo mane, kad būčiau VSK bendradarbiu. Labai gaila, net tuo metu neturėjau jėgos prievartavimui atsisipirti ir formaliai sutikau Vincui PLATINSKUI padėti.

Kadangi niekada ir apie nieką neteikiau VSK darbuotojams jokių žinių, todėl supranta, kodėl dabar esu persekiojamas.

Jums, VSK Pirmininke, pareiškiau:

1. Griežtai atsisakau, bet kada bendradarbiauti su VSK.

2. Protestuoju prieš tai, kad esu nekaltai persekiojamas.

3. Esu pasiruošęs būti nuteistas, patalpintas į psichiatrinę ligoninę ar būti visiškai sunaikintas, bet niekada nesielgsiu prieš savo krikščionišką sąžinę."

Sekančią dieną po pareiškimo išsiuntimo, 9 val. ryto, gydytoja J. BLAŽIENĖ pasakė J. SADŪNUI, kad jam reikės pakartotinai eiti į rentgeno kabinetą, nes jį tebevargina kosulys ir 37,7 temperatūra. Po 15 min. J. SADŪNAS med. sesers buvo pakviestas už-eiti į gydytojos J. BLAŽIENĖS kabinetą, kur jam pranešė, kad jis įrašomas iš ligoninės ir nukreipiamas gydytis į Vilniaus V-tą polikliniką; 12 val. išdavė nedarbingumo lapelį ir Vilniaus II ligoninės ligos išrašą. J. SADŪNAS, atsisveikinęs su palatoje gulinčiais ligoniais, ruošėsi išeiti, bet jėjus med. sesuo paprašė jo palaukti, nes gyd. J. BLAŽIENĖ duos dar papildomą ligos išrašą. Vietoj išrašo po penkių minučių į palatą įėjo milicijos seržantas DVILOV ir be prokuroro sankcijos areštavo J. SADŪNĄ. Nusivedęs ir įsodinęs jį į mašiną, kurioje be trijų milicininkų buvo dar vienas civilis vyras, parodė popieriaus lapą su kažkokiu tekstu, bet perskaityti leido tik JUCIŪTĖS parašą, ir, paklauses, ar jis ją pažįsta, nuvežė į N. Vilnios psichiatrinę ligoninę, VI-ji vyrų psichospertizės skyrių. Skyriuje buvo 94 vyrai, blogos sąlygos. J. SADŪNĄ išsikvietė gydytoja Regina RAŽINSKIENĖ. Klausė, ar anksčiau nebuvo gydomas psichligoninėje, ar jo tėvai nesirgo psichinėm ligom, ar nebuvo sumušta galva. J. SADŪNAS atsakė, kad nieko panašaus nėra buvę. Gydytoja R. RAŽINSKIENĖ gyrė sovietinę valdžią, esą kokia ji humaniška – jei J. SADŪNAS bus pripažintas psichiškai nesveiku, bus nutraukta jam sudaryta byla... Po mėnesio ar vėliau ji jam pasakys, ar reikalingas "gydymas" ir, jei taip, J. SADŪNĄ perves į kitą skyrių "gydyti", o po 2-3 metų gal ir išleis.

1982 m. lapkričio 18 d. J. SADŪNO žmona Marytė SADŪNIENĖ ir jo sesuo

Nijolė SADŪNAITĖ parašė protesto pareiškimus LTSR prokurorui ir nuorašus TTGK komitetui. Nijolė SADŪNAITĖ pareiškime prokurorui rašo:

"1970 m. pabaigoje VSK būstinėje per tardymą dėl kun. Antano ŠEŠKEVIČIAUS bylos VSK darbuotojas GUDAS, grąšindamas ir gąsdindamas mane įvairiomis bausmėmis, tarp kitų grąšinimų pasakė: "Savo broliui bus blogai."

Po mano suėmimo 1974 m. mano brolis Jonas SADŪNAS visokiais būdais buvo saugumo darbuotojų šantažuojamas.

1982 m. spalio 11 d. buvo padaryta krata, vadovaujant net savo pavardės nepasakimiam ir po protokolu nepasirašiusiam civiliai apsirengusiam vyrui, ne tik brolio, bet ir mano kambaryje, nors tam nebuvo orderio. Buvę norima broj apkaltinti šmeižimu.

Pagaliau, matydami kaltinimo absurdiškumą, š.m. 18 d. broj su milicija paėmė iš ligoninės, kur jį ruošė anginos operacijai, ir patalpino į Naujosios Vilnios psichiatrinę ligoninę.

Mano brolis yra visiškai sveikas. Tai gali paliudyti visi jį pažinojusieji, tame tarpe ir mūsų dėdė-gydytojas Kazimieras RIMKUS, JAV pilietis, kuris su savo žmona šią vasarą pas mus svečiavosi.

Protestuoju prieš šią baisią savivalę ir reikalauju, kuo greičiau išleisti mano broj Joną SADŪNĄ iš psichiatrinės ligoninės".

1982 m. lapkričio 22 d. 11,30 min. J. SADŪNO į psichligoninę atėjo aplankyti jo sesuo N. SADŪNAITĖ. Nespėjus jiems pasikalbėti, iš kabineto išbėgo gydytoja R. RAŽINSKIENĖ ir pradėjo šaukti: "Kas tu tokia būsi? Ko kalbės su ligoniais? Ko tau čia reikia?" N. SADŪNAITĖ paaikšino, kad ji J. SADŪNO sesuo ir turi teisę aplankyti savo broj. Gydytoja R. RAŽINSKIENĖ puolė į isteriją – pradėjo maišytis, šaipytis, rodyti liežuvį, o po to ėmė šaukti: "Greičiau išei iš čia, nes iškviesiu miliciją ir ji išmes tave." N. SADŪNAITĖ išėjo. Tą pačią dieną ji parašė LTSR prokurorui pareiškimą, kuriame išdėstė, kaip gydytoja R. RAŽINSKIENĖ be jokios priežasties ją išvijo iš ligoninės, klausia: "Kas davė teisę gydytojai R. RAŽINSKIENEI uždrausti man lankyti savo broj ir šaukti ant manęs ten esančių akivaizdoje? Prašau nubausti tarybinės teisėtvarkos laužytojus ir kuo greičiau išleisti J. SADŪNĄ iš psichiatrinės ligoninės".

Į 1982 m. lapkričio 22 d. N. SADŪNAITĖS pareiškimą Lietuvos TSR prokuratūros skyriaus prokuroro 3-os klasės valstybinis patarėjas A. KIRIJENKA atsakė:

"1982 12 01 Nr. 13/119-80

Atsakydamas į Jūsų 1982 11 22 pareiškimą, pranešu, kad Jūsų broliui Jonui SADŪNUI, patrauktam kaltinamuoju baudžiamojoje byloje pagal Lietuvos TSR Baudžiamojo kodekso 132 str. 2d., Vilniaus rajono prokuratūros nutarimu paskirta stacionarinė →

Dr. ALEKSAS KALINAUSKAS

Dr. PAULO KALINAUSKAS

ADVOGADOS

Inventario, Despejo, Desquite, Divorcio,
Processo Crime, Processo Trabalhista, Etc.

Rua 15 de Novembro, 244 - 4 and. - Conj. 9 - Fone: 37-8958

DR. JONAS NICIPORCIUKAS

CIRURGIÃO DENTISTA

CROSP. 6049

R. Cap. Pacheco Chaves 1206 fone: 273-6696

R. Itapeva, 49 - Cj. 35 fone: 288-4770

Baltijos Laisvės Diena

JAV PREZIDENTO REAGANO DEKLARACIJA

Šiandien, birželio 13 d. Vašingtone, Baltuose Kumuose, dalyvaujant Baltijos valstybių atstovams, JAV prezidentas Ronaldas Reaganas pasirašė tokio turinio deklaraciją:

1940 metais Sovietų karinės pajėgos perėmė ir okupavo nepriklausomas valstybes Lietuvą, Latviją ir Estiją. Taikingos Vakarų krypties Baltijos valstybės buvo sutriuškintos jų nedraugiško kaimynų ginklo jėga. Gėdingos Ribbentropo - Molotovo sutarties ciniška priedanga, Sov. Sąjunga priverstinai įjungė tas tris Baltijos respublikas į savo imperiją.

Po sovietų inkorporacijos dešimtys tūkstančių Baltijos piliečių buvo įkalinti, deportuoti, persekiojami ir nužudyti. Jų religijos, kultūrinės ir istorinės vertybės buvo suniekintos. Svetima politinė santaraka, kuri yra įvesta jų kraštuose, siekė priversti tų kraštų žmones priimti totalitarinės valdžios jiems nepriimtina sąlyką. Bet sovietams nepavyko.

Šiandien Baltijos tautos tęsia kovą, siekdamas laisvės, kokią turime mes. Tie vyrai ir moterys pergyvena kalėjimus, tremtį ir persekiojimus už savo įsitikinimus. Drąsūs lietuviai, latviai ir estai vis dar siekia žmogaus teisių, kad galėtų galvoti kalbėti ir tikėti pagal savo sąžinės balsą.

Jungtinių Amerikos Valstijų gyventojai supranta Baltijos tautų teisėtą aspiraciją į valstybinę nepriklausomybę, ir mes negalime tylėti matydami nuolatinę Sov. Sąjungos vyriausybės atsisakymą leisti toms tautoms būti laisvomis. Mes palaikome jų teisę nuspręsti savo tautos likimą, laisvą nuo svetimos dominacijos.

JAV vyriausybė niekad nepripažino Baltijos valstybių priverstinio įjungimo į Sov. Sąjungą, ir nepadarys to ateityje.

Ginamt Baltijos tautų teises, Jungtinės

teismo ekspertizė, kuri atliekama N. Vilnios psichiatrinėje ligoninėje".

Gydytoja RAŽINSKIENĖ po N. SADŪNAITĖS išvėjimo iš ligoninės broliui Jonui SADŪNUI pareiškė, kad saugumietis ir du milicininkai padėjo parašyti aktą, kad N. SADŪNAITĖ ją ižeidė ir dabar gausianti mažiausiai metus lagerio.

Po lapkričio 22 d. tris kartus milicininkai ir vieną kartą saugumietis ieškojo N. SADŪNAITĖS pas Bronę KIBIČKAITĖ (Vilniaus, Tiesos g. Nr. 11-38), bet jos vis nerado.

1982 m. lapkričio 23 d. N. SADŪNAITĖS pareiškime Sveikatos apsaugos ministrui tarp kita ko rašo: "Jei ne baltas chalatas, kuriuo buvo apsirengusi gydytoja RAŽINSKIENĖ, būčiau pagalvojusi, kad tai agresyvi psichinė ligonė. Man išėjus gyd. RAŽINSKIENĖ ėmė tardyti brolių: "Ar esi katalikas? Kodėl rašei vyskupui sveikinimą?" Nuo kada Tarybų Sąjungoje laikoma nusikaltimu tikėti ir švenčių proga sveikinti dvasiškiaus?"

1982 m. lapkričio d. Jonaa SADŪNAS buvo išleistas iš ligoninės ir pripažintas sveiku. Prokuratūros tardytoja JUČIUTĖ, neatsižvelgdama, kad Jonas SADŪNAS turėjo nedarbingumo lapelį ir gydėsi, vis siuntė kvietimus prisistatyti į Prokuratūrą tardymui. Byla tęsiama.

Amerikos Valstijos nėra pačios vienos Sausio 13 dieną Europos Parlamentas priėmė dauguma balsų rezoliuciją „dėl padėties Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje“, kurioje buvo reikalaujama grąžinti Baltijos valstybėms laisvo apsisprendimo teisę.

JAV Kongresas, priėmęs jungtinę Parlamento rezoliuciją Nr. 201, įgaliavo ir prašė prezidentą paskelbti 1983 metų birželio 14-tąją „Baltijos Laisvės Diena“.

Todėl aš, Ronaldas Reaganas, Jungtinių Amerikos Valstijų Prezidentas, šiuo metu skelbiu 1983 m. birželio 14-tąją, kaip „Baltijos Laisvės Diena“. Kviečiu JAV gyventojus ruošti tą dieną atitinkamus minėjimus ir iškilmes, kad patvirtinus mūsų įsipareigojimą siekti laisvės visoms pavengtoms tautoms.

Šiuo aš patvirtinu ir pasirašau šią deklaraciją 1983 — mūsų Viešpaties metų — birželio tryliką dieną ir du šimtai septintais Amerikos Jungtinių Valstijų nepriklausomybės metais.

Ronald Reagan

Rašytojų Draugijos Premija A.Kairiui

Lietuvių Rašytojų Draugijos sudaryta Jury komisija: pirmininkė Dr. Elena Tumienė, sekretorius Algis Raulinaitis, nariai Bernardas Brazdžionis, Jurgis Gliuda ir Ignas Medziukas savo posėdyje 1983 metų gegužės 28 dieną Burbanke, Kalifornijoje, Lietuvių Rašytojų Draugijos 1982 metų grožinės literatūros premiją balsų dauguma paskyrė rašytojui

ANATOLIJUI KAIRIUI

už jo tautosakinį romaną PAŽADŲ DVARAS, kurį išleido Lietuviškos Knygos Klubas. Premijos mecenatas - Lietuvių Fondas. Premiją planuojama įteikti Lietuvių Dienų metu Chicagoje.

• Lietuvių šeimos kalba yra lietuvių kalba

LEIDINYS APIE ŽMOGAUS TEISES

Oficialiame JAV-ių vyriausybės leidinyje apie žmogaus teisių padėtį įvairiose šalyse praėjusiais metais ("Country Reports on Human Rights Practices for 1982"), 13 puslapių skiriama Lietuvai, Latvijai ir Estijai. Aprašomas pabaltiečių atsisaukimas, pasmerkiantis Hitlerio-Stalino paktą. Tvirtinama, kad Pabaltijo tautoms, ypač latviams ir estams, grėšia tautinė asimiliacija. Lietuvoje padėtis esanti geresnė, bet mažėjantis prieauglis ir didėjanti imigracija gali ir Lietuvą greitai pastatyti į jos kaimynų padėtį. Sovietų politika esanti asimiliacinio pobūdžio; sovietinė konstitucija kalba apie "homogenišką" valstybę, kaip ateities tikslą.

Leidinyje rašoma, kad nepriklausomybės laikais Pabaltijo valstybėse gyvenimo lygis buvo aukštesnis negu Sovietų Sąjungoje, ir net šiandien, lyginant su sovietiniu vidurkiu, ši sritis yra labiau pasiturinti. Tačiau pastarųjų metų bėgyje padėtis ėmė blogėti. 1982 m. Latvijoje bei Estijoje - ir, mažesniu mastu, Lietuvoje - jautėsi maisto produktų, ypač mėsos ir pieno, trūkumas. Daugelį metų gyvenimo lygis Pabaltijo valstybėse buvo aukštesnis kaip Sovietų Sąjungoje, bet tas skirtumas mažėja pabaltiečių nenaudai.

Kaimyninėje Lenkijoje įsikūrus nepriklausomam darbininkijos sąjūdžiui, saugumo organai dar labiau paaštrino cenzūrą Pabaltijo valstybėse - informuoja leidinys. Tokie kelionių ir komunikacijos suvaržymai ypač ryškūs Lietuvoje, kur pradėta propagandos kampanija prieš kontaktus su lankytojais iš Vakarų.

Skyrelyje apie Lietuvą primenama didinga jos praeitis. Šiandien Lietuva esanti tautiniu atžvilgiu daug homogeniškesnė už Estiją ir Latviją. Palyginti aukštas prieauglis keletą dešimtmečių stabilizavo lietuvių nuošimty (apie 80 proc.) bendrame gyventojų skaičiuje. Tačiau lietuvių prieauglis mažėja, o slavų imigracija padidėjo 60 proc. nuo 1960 m. Tarp 1970 ir 1980 m. kasmetinis imigracijos vidurkis buvo 7,300. Apžvelgtami pokario įvykiai, partizaninis karas, rezistencija prieš Sovietų okupaciją, "sąžinės kaliniai", ir pogrindžio spauda.

PARDUODAMAS
ŽODYNAS
DICIONÁRIO
PORTUGUÊS-LITUANO

Kreiptis į Šv. Kazimiero parapiją,
R. Juatindiba, 28, tel. 273-0338

Antanas Dufkus

LIETUVIŲ SPAUDA BRAZILIJOS

"LIETUVIŲ AIDAS BRAZILIJOS"

(tęsinys iš praėito nr.)

Tais laikais, 1930 m. ir su šviesiausiu žiburiu sunku buvo surasti bile kokis darbas. Ekonominė krizė siautusi visame pasaulyje, skaudžiai palietė ir Braziliją. Darbo jieškantis bedarbis, iš tolo nugirdęs, kad tai vienur, ar kitur reikalingi darbininkai, leidosi ten skubiai, kad užbėgus už akių kitiems, pergyvenantiems tokį patį likimą. Tos pačios savaitės laikraščio laidoje, "Lietuvių Aidas Brazilijoje" supažindina savo skaitytojus su įvairiais gyvenimo įvykiais ypač darbo srityje. Štai dviejų auksakasių, Antano Karpavičiaus ir Jono Bogloko pasakojimas apie darbą.

"Perskaite "Lietuvius Brazilijoje" apie darbus, kad kur tai Minas Gerais kalnuose, priimami darbininkai auksą kasiti. Važiavome mudu visą parą, kol pasiekėme Belo Horizontą. Čia darbo negavome. Bedarbių pilna. Iš čia nuvykome į Nova Limą, kur yra aukso kasyklos. Gydytojas mus apžiūrėjo, buvome priimti ir liepė rytojaus dieną vykti į kasyklas. Nuėjome į barakus nakvoti. Nešvara didžiausia, darbininkai miega po du. Pensionatas brangus. Vakare darbininkai parėję iš darbo nuvargę, nepanašūs į žmones. Antrą dieną ėjome ir mes dirbti. Keturiais keltuvais mus visus nuleido į požemį. Požemyje tamsu. Kiekvienas darbininkas turi prie savęs lempuotę. Karštis požemyje neapsakomas, oras tvankus. Išsižioti baisu, nes kaip tik išsižioji, užslopina tave požemio tvankūs garai. O prie tam, karštis visai užmuša žmogų. Karštis ir oro tvanka, labai troškina žmogų. Bet požemyje vandens taip pat nėra, jį pristato kas dvi valandas iš viršaus. Prie sunkaus darbo, oro sunkumas veikia taip, kad padirbėjęs dieną, išėini iš požemio apkvaišęs, ir nieko daugiau nenori, atsižeri kavos ir griūni į lovą. Atsikeli kitos dienos rytą, ir vėl ta pati kelionė. Dabar darbininkų daugiau nepriima. Kas manote važiuoti į Minas Gerais, nevažiuokite, nes daug vargo turėsite. jei reiks grįžti pėstiems..." — Baigė savo

pasakojimus A. Karpavičius ir J. Boglokas.

"Lietuvių Aido Brazilijoje" skaitytoja ir korespondente iš Prancūzijos, Br. Novosadienė, rašo apie siautėjantį krizę ir nedarbą anoje šalyje: "... Kaip tenka girdėti iš laikraščių, — Prancūzija skaitoma šiandieną laimingiausia šalimi, kurios nekamuoja pasaulinis krizis. Taip kam atrodytu, kad iš tikrųjų čia gyvenimas geras ir kad čia ne darbo krizis, bet darbininkų krizis. Taip manydami apsiriktų. Nedarbas pradėjo kamuoti ir šį kraštą. Bedarbių diena dienon didėja. Daug iš Prancūzijos emigruoja į kitus kraštus... Pragyvenimas brangus. Atėjo eilė ir Prancūzijai sutikti pasaulinį krizę, kuris jau gerokai jaučiamas... Tai tiek iš Prancūzijos padangės... — Br. Novosadienė, — Paryžius".

Dar laikraštis cituoja iš pasaulinės spaudos apie ekonominę krizę ir jo pasekmes. "Visuose kultūringuose kraštuose milijonai žmonių šiandieną slankioja be darbo ir badauja, o tuo tarpu Jungtinių Amerikos valstybių, Kanados ir kitų kraštų elevatoriai pilni grūdų, o šiųmetinis Pietų Amerikos derlius visai neturi pirkėjų (taip buvo su Brazilijos kava, kad reikėjo ją deginti). Pasaulis turi milijonus tonų atsargą, bet vis dėlto milijonai žmonių badauja. Kuba neturi kur dėti savo cukraus, Brazilija — kavos, Japonija — šilko, Olandija — gumos, Australija — vilnų, Naujoji Zelandija — sviesto, Rumunija — kviečių. Niekur nėra rinkų, niekas neperka".

Iš Lietuvos, "Lietuvių Aidras Brazilijoje" paduoda žinią, jog "Lietuva ruošiasi tarptautinei pedagogų parodai Leningrade. Tam tikslui yra ruošiamos Lietuvių mokyklų vystymosi diagramos, iš kurių matosi, kad Lietuvoje 1913 metais buvo 875 prad. mokyklos su 1022 mokytojais ir 51221 mokiniais. Šiais gi Vytauto Didžiojo 1930 metais yra 2386 prad. mokyklos su 3776 mokytojais ir 155238 mokiniais. Diagramos pasako, kad nuo 1913 iki 1930 metų, liaudies švieti-

mas Lietuvoje pašoko 300%".

Iš vietos, Brazilijos, lietuvių gyvenimo, "L. Aidas Br." pažymi šiuos svarbesnius įvykius: Trys metai suėjo nuo pasirodymo Brazilijoje pirmojo lietuviško laikraščio "Brazilijos Lietuvis", pažymėdamas, jog per tuos tris metus lietuviai praleido daug "lietuviškų spausdinių, o šiandieną teliko tik du — "Lietuvių Aidas Brazilijoje" ir "Lietuvius Brazilijoje". Pirmasis nepriklausęs jokiai grupei ir atstovauja be skirtumo visus lietuvius, teikdamas jiems visokių žinių iš Tėvynės ir viso pasaulio. O antras yra religinio pobūdžio, kreipia daugiau dėmesio į religinius klausimus, atstovauja Katalikų Bendruomenei ir yra jos organu. Kaip pirmas taip ir antras yra rimti ir būtini Brazilijos lietuviams". Nesigailėjo "Lietuvių Aidas Brazilijoje" savo skiltyse vietos lietuvių gyvenimo kronikoms, — sporto švietimo ir organizacijų veiklos aprašymams.

(Bus daugiau)

Pedag. Lituanistikos Institutui Reikia Knygų

Pedagoginio lituanistikos instituto biblioteka šiuo metu renka knygas. Knygas naudosis Instituto studentai bei lietuvių organizacijos ir visuomenė. Institutas prašo visus lietuvius prisidėti prie šio būtino lietuvių mokslinių ir literatūrinių turtų išsaugojimo darbo. PLI darbuotojai mielai atvyks į knygų aukotojų namus, jei taip aukotojams lengviau. Knygų aukos irgi nurašomos nuo valdžios mokesčių. Institutas pateiks užpildytą mokesčių formą. PLI telefonas (312) 434-4345. Iš anksto liekame dėkingi.

Kiek Lietuvių JAV ?

Paskelbti JAV gyventojų surašymo įvykusio 1980 m., duomenys. Pagal juos JAV-se gyvena 742,776 asmenys, kurie pasisakė, kad bent vienas jų tėvų ar protėvių buvo lietuvis. Tokių JAV gyventojų, kurių abudu tėvai lietuviai, gyventojų susirašinėjime rasta 339,438.

NAUJA LIETUVIŠKA PLOKŠTELĖ

Čikagos liet. operos choras įdainavo naują plokštelę, kurioje yra Lietuvos himnas, Lietuviais esame mes gimę, ir ištraukos iš lietuviškų operų: Gražinos, Pagirėnų, Radvilos Perkūno ir t.t.

VEIKLOS KALENDORIUS

Liepos 17: Dariaus ir Girėno minėjimas — ruošia BL Bendruomenė.

Rugsėjo 11: Šilinė — Tautos Diena — Jaunųjų paišytojų paroda.

Sekantis BLB-nės valdybos posėdis numatytas liepos 14 d., Mookoje.

CURSO AUDIOVISUAL

DO IDIOMA LITUANO POR CORRESPONDÊNCIA

Facilidade de aprendizado — Acompanhamento fixo cassettes

Para maiores informações

Caixa Postal 4421

01000 São Paulo, SP.

Fone: 273-0338

Rua Juatindiba, 28

03124 São Paulo, SP.

ATEITINIŲ ŽODIS

Mykolas Vaitkus

DIEVAS MANO GYVENIME

Pačioj gyvenimo aušroj malonia ranka Dievas stvėrė mane ir jau nebebaleido. Motina atskleidė man tą didžią paslaptį augščiausiają tikrovę: yra Dievas, kuris viską iš nieko sukūrė. Ir vaikeliui tai atrodė taip savime aišku. Tik jis ilgai galvojo, kaip tai buvo, kai nieko nebuvo. Kada nūn tą mąstymą prisimenu, stebiuosi, kaip taisyklingai ir giliai vaikas gali protauti. O mes, paaugusieji, manome, kad jis – liurbelis...

Ir tas Dievo tikėjimas nesusvyravo iki maždaug penktosios klasės, kada draugai – išmintėlis bei laisvės lektūra įliejo į dvasią abejonių. Ir tos abejonės suintensyvėjo, kai pabudo viduje tamsios gaivalingos jėgos, kurėmė spirti, kad žmogus jieškotum galimybės žūtbut jas patenkinti. Bet juk Dievas... Ir iš gelmių kyla galingas noras, kad Dievo visai nebūtų. Ir teko viduj sunkiai rungtis ir su tomis gūdžiomis jėgomis, ir su harpijomis – abejonėmis...

Tačiau keista: kaikas kitas imdavo pulti tikyba bei Dievą, toji pat abejojanti dvasia ūmai pasišiausdavo ir imdavo savo senasias brangenybes ginti. Vadinasi, Dievo tikėjimas, Jo malonei veikiant, tebesas tvirtas, nežiūrint audrų. Bet jos vis ir vis grįždavo, klastingos, pavojingos. Kova tvėrė be paliovos... Tačiau po tiek daug metų visai paaikėjo, jog tik tas neabejoja, kas nemasto, ir jog abejonė yra ne paneigimas anksčiau tvirtai tikėtųjų tiesų, o vien momentinis nežinojimas, kuo jas paremti, ir reikia vien ramiai apsižvalgyti, patyrinėti, ir, jei tiesa žmogui brangi ir valia gera, jis vėl išvys saulę, kur buvo vien laikinai pridengta nežinojimo debesėlių, bet tebuvo, kaip buvusi, ta pati senoji saulė...

Ir štai nūn manau, jog pasauli nesama tikro ateizmo, o esama vien noro netikėti: tam tikri sumetimai (ypač aistros) verčia žmones bandyti nusikratyti Dievo tikėjimu; imama iš pradžių abejoti, bandoma įsikalbinti, kad neva nebetikima Dievu; palengva su ta padėtimi apsiprantama, ilgesniems tarpams visai tos problemos pamirštama – ir štai neva žmogus esąs ateistas... Tad daug už ateizmą logiškesnis yra agnosticizmas: abejoju, nežinau, o ir negaliu tikrai sužinoti...

Bolševikmety man tekdavo dažnokai kalbėtis su vienu karštu bolševiku, žinomuju vaidila bei režisorium Baliu Kukošium, aštriapročiu, aštrialiežuviu vyru. Vieną kartą jis man sako: Keista, kunige. Tamsta, rods, gan išprusęs asmuo, o tariamai tikite Dievą. Bet iš tikrųjų juk netikite, o vien norėtumėte tikėti, ir vien kalte sau kalate, kaip geniai: tikiu, tikiu, tikiu. – Į tai aš jam atsakiau: Žinote, padėtis yra pinesnė, nei Tamsta manote: ir aš gyvenime turėjau daug abejonių bei kovų, ir aš norėdavau kartais, kad Dievo nebūtų – kad galėčiau laisvai gyventi paulioti. Bet nuostabu: nieko nežiūrint, lyg

kokia neregima ranka laikė mane nustvėrusi, labai tvirtai ir realiai, ir tas jūsų neigiamasis Dievas taip ir nepaleido manęs. – Po kiek laiko Lukošius (matyt, išgyvenęs kažką panašų) man sako: O gal iš tikrųjų reikia pripažinti Dievą esant...

Ne vienas jaunas vyras yra man pasakęs: Aš abejoju, nežinau; o norėčiau tikėti, nes gal Dievas iš tikrųjų ir yra. Ką turiu daryti? – Aš atsakydavau: Tikėti – tai nereiškia vien protu pripažinti tiesą, o ir valia turi sukurti: o ši nėra linkusi lengvai priimti tokias tiesas, kurias jai uždeda nelengvų pareigų... Tad reikia karštai melsti (nors kol kas ir abejojant): Dievas savo malone padės įtikėti, jei tavo valia bus tikrai gera... Tad pirmiausia – padaryki savo valią švarią ir gerą: pasistenk padaryti kiek gerų darbų, ypač ką nors herojiška, sakysim, nuoširdžiai atleisk nekenciamam priešui, pirmas prisitink prie jo, padaryk jam ką gera – tuokart tavo valia, tas instrumentas, kuris turi Dievą priimti, bus kiek labiau pritaikintas tam reikalui, nesgi Dievas yra švenčiausias, ir tas mūsų priimtumas turi pasidaryti bent kiek panašus į šventą: jei teleskopo objektyvas bus visai suodinas, žiūrėtojas negalės pamatyti žvaigždės, tad nei jos egzistencijos j save priimti.

Betgi žmogaus protas nori turėti protinių įrodymų. Ar jų esama? O kaipgi. Visuotinė Vatikano santaryba net formaliai pasmerkė tuos, kurie tvirtina, kad, girdi, nesą įmanoma protu įrodyti Dievą esant. Tų įrodymų esama nemažai ir kiekvienas žmogus gali susirasti sau labiausiai atitinkamą. Man, kol dar nebuvau studijavęs teologijos, tinkamiausias atrodė t.v. tikslingumo įrodymas. Atsimenu, baigęs gimnaziją, su būreliu artimų draugų vaikščiojau Minijos atkalnėmis. Ir ūmai man lyg žaibas švystelėjo, taip skaidriai bei aiškiai, jog niekuomet nebeužmiršiu: koks tas pasaulis gražus, koks sudėtingas... Ir visos tos begalės sudėtinių dalelių siekte siekia prie tam tikrų aiškių tikslų; jei nors viena reikšmingesnė dalelė liktų sugadinta ar sunaikinta, tuoj kiltų pavojus, jog visa eilė tapinių tikslų nebebūtų pasiekta – ir galėtų pasidaryti didiausia žala... Taip aišku: yra kažkoks augščiausias Protas, kuris sumanė ir įvykdė visą tą nuostabią mažineriją, ar, geriau, tą tikslingą organizaciją...

Vėliau, studijuodamas krikščioniškąją filosofiją, susiradau Dievo įrodymą, kuris man ir nūn atrodo tvirčiausias: tai vad. pa-

MARKUS LIPAS PO KONGRESO VAŽIUOJA Į VASARIO 16 GIMNAZIJĄ.

Daro gerai ar ne?

Kongresas atgaivins lietuvišką dvasią. Nustatys gaires ateičiai. Markus Lipas važiuoja į Vasario 16 gimnaziją, kur praleis metus laiko. Gimnazijoje turės geras sąlygas gyventi lietuvišku gyvenimu.

Kongrese plačiai bus svarstoma apie lietuvių kalbos išlaikymą. Vasario 16 gimnazijoje tai galima įvykdyti. Yra svarbu, kad jaunimas išmoktų lietuviškai kalbėti ir rašyti. Vasario 16 gimnazijoje jaunimas, lengviau negu bet kur kitur, gali išmokti kalbą, pasisavinti lietuviškus papročius, susipažinti su Lietuvos istorija, menu ir t.t.. Ten galima giliau just lietuviškos bendraomenės gyvenimą.

Linkime Markui daug laimės, sėkmės moksle, sustiprėjimo lietuviškoje dvasioje, ir kad jis galėtų kas kart būti daugiau lietuvis sau ir pasauliui.

Sofija Žūtautaitė

(Sofija po paskutinio Jaunimo Kongreso, daugiau kaip metus laiko mokėsi Vasario 16 gimnazijoje).

KO LAUKI IŠ ATSTOVŲ, KAI JIE SUGRĮŠ IŠ KONGRESO?

Visada, kai atstovai grįžta iš kongreso, grįžta gerai nusiteikę. Dažnai jie stengiasi pagyvinti mūsų veiklą, bet visa su laiku pradingsta. Mūsų kolonijai reikia naujų idėjų ir stiprios valios joms vykdyti.

Atstovai, kurie šiais metais važiuos į kongresą, turėtų mums parvežti visa ką jie ten išmoks. Turėtų parvežti ir diskusijas, ne tik rezoliucijas. Tas mums būtų labai svarbu. Tas galėtų sudominti daugiau jaunimo ir pagyvinti mūsų tautiškumą ir kitus principus. Aš manau, kad tie atstovai, kai jie sugrįš, galės padėti labai daug Brazilijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos darbams.

Nida Remenciūtė

KĄ TURĖTUME DARYTI PER ATOSTOGAS?

Per atostogas, mes galime daryti visa, ką tik sugalvojam, tik ne mokyti. Galim pasivažinėti, sportuoti, skaityti, valgyti, gerti ir miegoti. Nes kas gerai mokosi ar dirba yra vertas gero poilsio. Reikia pailsėti nuo visa, ką nuolatos darome.

Audris Tatarūnas

saulio dalykų atsitiktinumo įrodymas. Dabar man tik retai beateina abejojimas, begu yra Dievas. Betgi, kaip jau minėjau, vien tas neabejoja, kas nemasto; tenka tad nerimti, bijotis, kovoti, nes "nerami yra mūsų širdis, iki atsilsės Dievuje" (šv. Augustinas), ko karštai trokštu ir tvirtai tikiuosi.

"PER ASPERA AD ASTRA"

(Kunigo Dr. Antano Miliaus žodis pasakytas birželio 19 dieną baigiantis iškilmingoms pamaldoms:)

Evangelijoje skaitome šią labai reikšmingą tiesą: "Dvasia gaivina, duoda jėgų, kūnas gi yra silpnas" (Mt.26,42). Tai Kristaus žodžiai, kurie šiuo jubiliejinu metu jie skatina mane bent trumpai pažvelgti dvasiniu atžvilgiu į kaikurias senovės tautas, kaip antai: egiptiečius, babiloniečius, indus, graikus, arabus, romėnus ir kiniečius. Jose didelę rolę vaidino religinis, mitologinis, mistinis dievybės ar dievybių elementas. Joms dominavo dvasinio luomo įvairaus pavadinimo valdovai. Jie globojo ne tik aukumą šventykloje, bet taip pat puoselėjo ir saugojo literatūros, poezijos, meno, architektūros paminklus, rūpinosi švietimu, dvasiniu ir moraliniu auklėjimu.

Istorija liūdi, kad ir senovės lietuviai turėjo savo dvasininkų luomą, kurį sudarė žyniai, kanklininkai, vaidilos, kriviai, vaidilutės. Jie buvo tautos auklėtojai ir švietėjai.

Taigi nagrinėjant tautų istorijos evoliucinę eigą ir žmogaus psichines savybes, prašosi išvada, kad dvasinis religinis elementas yra neatskiriamas prigimties palydovas. Todėl naikinant tą religinę dvasinę galią pasidaro neįauki tuštuma – tamsa, ir tam tikra prasme kūrybinių galių sužalojimas. Pavyzdžiui paėmus pasaulinio masto klasikinius veikalus, pašalinus iš jų religinį, mitologinį, mistinį elementą, netektų poetinio grožio ir žavymo, jie pasidarytų tik banalus skeletas.

Krikščionybė sukilnino dvasininkijos luomą. Kristus jam suteikė tiesiog dievišką autoritetą. Pasaulio Išganytojas pabrėžia savo mokiniams, Evangelijos skelbėjams: "Kas jūsų klausos, manęs klausos, kas jus niekina, mane niekina. O kas mane niekina, niekina tą, kurs yra mane siuntęs". (Luk. 10,16).

Šio mano jubiliejaus anfitrijonas yra kun. klebonas Juozas Šeškevičius. Buvau planavęs jį ramiai paminėti šv. Antano bažnyčioje, kur talkinu vietinės parapijos kunigams. Nes iš jūsų parapijos (por força maior) esu išsiųs-

tas jau beveik penkiolika metų. Tačiau prieš mėnesį laiko atvažiavo kun. Juozas Šeškevičius ir pareiškė, kad man reikia atvažiuoti į Zeliną. Ne tiek dėl jubiliejaus paminėjimo, kiek tokia proga nušviesti kunigystės pareigų naujingumą ir svarbą bažnyčios ir tėvynės tarnyboje.

Nežiūrint, kad šis minėjimas buvo surengtas prieš mano nusiteikimą, jaučiu pareigą padėkoti už pastangas jį ruošiant. Dėkingumas yra svarbus gyvenimo veiksnys ir žmoniškumo papuošalas. Net ir pagonių filosofai ir rašytojai nedėkingumą laikė didele yda. Graikų filosofas Seneka mokė: "Nepadėkoti už patirtas gėrybes yra negarbinga ir žmonės tokį laiką nedorėliu". O rašytojas Polibijus rašė, kad karakterizuoti kokį asmenį nedėkingu, tai reikia jį vadinti blogu. Todėl nuoširdžiai dėkoju kun. J. Šeškevičiui, tegul visagalis Dievas jam atlygina gera sveikata ir kantrybę.

Lotynų patarlė sako: "Memoria praeitorum laborum saepe iucunda est – Praeity darbų bei įvykių prisiminimas dažnai yra malonus". Šio jubiliejaus proga noriu bent trumpai apžvelgti keletą karo sukuriuose išgyventų įvykių, nors jie ne visi yra malonūs. Nors apie save kalbėti nėra lengva, tačiau auksinis jubiliejus skatina duoti, kaip ir apyskaitą. Ir paminėti kai kuriuos svarbesnius gyvenimo epizodus.

Teko lankyti dvi mokyklas. Nelengvomis karo sąlygomis vaikystės amžiaus mokyklą. Ir teoretinę komplikotą knygos bei suolo mokyklą. Augau vidutinio ūkininko šeimoje. Jau vaikystės amžiuje atlikinėčiau visus vaikui įmanomus ūkiškus darbus. Vasarą ganydamas gyvulius, o žiemą juos šerdamas tvartuose. Ypač pasunkėjo padėtis, kai karo pasėkoje sudegė visi ūkio trobesiai.

Aukštojo mokslo studijas baigiau Šveicarijos Friburgo universitete, kartu kapelionaudamas, kad užsidirbčiau pragyvenimui ir studijoms. Sugrįžus iš Šveicarijos, Vyskupas paskyrė į Vilkaviškio kunigų seminariją profesorium. Bolševikams seminariją uždarius, dirbau Keturvalakių parapijoje. Vokiečių okupacijos laikotarpiu ėjau mokytojo ir kapeliono pareigas Alytaus gimnazijoje, mokytojų seminarijoje ir amatų mokykloje. Bolševikams antrą kart okupuojant Lietuvą, pasitraukiau į Austriją. Vėliau mokytojavau Eikštetto lietuvių gimnazijoje. Po trijų me-

ty iš Bavarijos emigravau į Argentiją. Iš Argentinos persikėliau į Braziliją pas savo brolių, gyvenančių São Paulo mieste. Brazilijoje dirbau trijose brazilų parapijose ir 10 metų Vila Zelinoje. Įsigijęs Brazilijos pilietybę, išvažiavau į Ameriką. Ir pusantrų metų dirbau lietuviškose parapijose Naujorke, Petersone, San Luis, Pitsburge ir Čikagoje. Dabar gyvenu Santos, Praia Grande, ir talkinu šv. Antano parapijos kunigams. Kartas nuo karto pagyvenu ir Vila Zelinoje.

Šia proga norėčiau pabrėžti Lituanikos vaidmenį lietuviybės išlaikymui Brazilijoje. Kad visuomet būtų graži ir miela ne tik savo puikiomis vilomis, dailiai apsodintomis pušėlėmis, medeliais ir gėlėmis, bet kad jai netrūktų ir dvasinio elemento. Nes dvasia visa gaivina, kaip moko Išganytojas. Kad ta didžioji dvasia Lituaniką džiugintų ir gaitintų! Dalį savo sutauptų, kas tuo laiku buvo lygu septyniems tūkstančiams dolerių, paskyriau Lituanikos koplyčios statybai.

Niekad nė sapnuote nesapnavau, kad mano gyvenimo istorija bus tokia komplikota. Kokia tos audringos kelionės nauda? Nauda galima laikyti įvairių tautų, jų kultūrų ir papročių pažinimas ir tiesiog būtinas jų kalbų pasimokymas. Ar toks negailestingai karo audrų blaškomas gyvenimas yra turtingesnis, nadingesnis už ramią gyvenimo eigą? Atsakyčiau šitaip. Modernieji fizikos ir astronomijos mokslai ir mokslininkai teigia, kad gyvosios ir negyvosios gamtos kūnai yra įvairių atomų kompozicijos, kur vyksta nuostabus orbitinis judėjimo procesas. Judėjimas yra energijos ir tam tikra prasme gyvybės apraiška. Tad ir asmens gyvenimo eiga, kuri reiškiasi didesniu aktyvumu, yra arčiau savo motinos gamtos esmės, kurios turinį sudaro neutronų, protonų, elektronų žaibo greičio judėjimas. Judančio žmogaus gyvenimas pasidaro, arba bent turėtų pasidaryti, turiningesnis ir prasmingesnis.

Tą pačią mintį, dar nežinodamas atominio judėjimo paslapčių, poetinė intuicija tvirtino, Lietuvos atgimimo dainius, kad vargai gimdo galiūnus.

O lotynai sako: "Per aspera ad astra". Per vargus ir kančias kylame aukštyn ir dvasiniai bei intelektualiniai praturtėjame.

SHELL
AUTO-POSTO
GUARUJA
 ALGIRDAS SLIESORAITIS
 Savininkas
 Av. Puglisi, 550
 (Esq. da Rua Buenos Aires)
 GUARUJÁ Fone: 86-6789

FÁBRICA DE GUARDA - CHUVAS
 Guarda Chuvas de todos os tipos. para homens, senhoras e crianças.
 Mini-sombrinhas. tipo Italiano e Alemão.
 Vicente Vitor Banys Ltda.
 Rua Coelho Barradas, 104 - V. Prudente - Fone: 274-0677 Res.: 274-4886

MŪSŲ ŽINIOS

"LIETUVA YRA MUMS PAVYZDYS"

Grižo maloniai nusiteikę maldininkai iš šventkelionės į Aparecidą. Diena buvo graži — nei šalta nei peršalta; kelionė be jokių nemalonių nuotykių. O pamaldos už Lietuvą — gražiau net sapnuoti negalėjom.

Didinga šventovė-bazilika pilna maldininkų iš įvairių Brazilijos vietovių; mūsų choristai buvo pakviesti estradon prie vargonų, šone altoriaus; Brazilijos vėliava ir Lietuvos Trispalvė plevėsavo aukštoj pakopoj, už altoriaus, kuris vidury bazilikos, matomas iš visų šventovės kampų. Chorui užtraukus "Sustokim aukai, visi krikščionys", išėjo arkivyskupas su trim koncelebrantais, tarp kurių mūsų klebonas, kun. Pr. Gavėnas.

Pamaldų koordinatorius-pranešėjas pristatė São Paulo lietuvius maldininkus. O Aparecidos arkivyskupas, Dom Geraldo Penido pabrėžė, kad jo šių Mišių intencija — už kenčiančią Lietuvą ir lietuvius.

Po liturginių skaitymų, kurių įvairūs skaitytojai buvo maldininkams pristatyti (Evangeliją skaitė kun. Pr. Gavėnas), arkivyskupas, su mikrofonu rankoje ir laisvai vaikštinėdamas po plačią pakopą, visą pamokslą pravedė tik kalbėdamas apie Lietuvą. Buvęs kunigų seminarijos profesorium, čia atrodė dėstęs istorijos pamoką — istoriją apie Lietuvą: maža valstybė, tarp dviejų didelių galiūnų, bet didelė ir tvirta tauta; daug iškentėjusi ilgoj savo istorijoj, bet ypač dabar žiauriai kamuojama ją užėmusių rusų komunistų. Rusai buvo suplanavę visiškai išnaikinti — ir iš šios nedidelės tautos virš milijono gyventojų pranyko: ar buvo ištremti į Sibirą bei kitas koncentracijos stovyklas, ar, kas dar įstengė, pasitraukė į vakarus. Taigi lietuviai yra kankinių tauta — ne vien tik kankiniai kaip individai, o visa tauta yra kankinė.

Betgi lietuviai, nors žymiai sumažinę skaičiumi, nenusileidžia užpuolikui. Komunistai buvo numatę sunaikinti Bažnyčią: uždarė visas seminarias (paliko tik vieną, ir tą tikėdamiesi tik laikinai) — tai gimė pagrindžio seminarijos. Matydami nugalėsią Bažnyčios, stengėsi sukurti Lietuvoj tautinę Bažnyčią (arba "liaudies bažnyčią", kaip

DOMINGUEIRA LITUANA

AS COISAS ESTÃO ACONTECENDO E IRÃO ACONTECER.
VENHA COMPROVAR!

DIA 10 DE JULHO DAS 18:00 ÀS 23:00h.

PAROQUIA DE SÃO CASIMIRO - RUA JUATINDIBA Nº 98

"COMO DE COSTUME"

NEMUNAS

kad plinta mintis čia, Pietų Amerikoj), tačiau neatsirado nei vieno kunigo, kuris sutiktų būti tokios "bažnyčios" kūrėju: velijo verčiau kentėti Sibire, negu tapti Kristaus išdaviku. Tai pavyzdys daugeliui ir čia, Pietų Amerikoj.

Komunistai Lietuvoj manė sužavėję jaunimą; bet ten net keli susidegino, šaukdami "Laisvės Lietuvai". Ir, nors persekiojami mokytojų bei viršininkų, yra ištikimesni Dievo ir Bažnyčios įsakymams negu čia mes.

Lietuvoj nėra nei vieno katalikų laikraščio — pilna laisvė tik komunistams; betgi ten gimė ir plinta pagrindžio leidiniai, tarp kurių svarbiausias LKB Kronika...

Dar daug būtų galima papasakoti apie šią mažą, bet tokią didelę tautą. Turime būti nepaprastai jai dėkingi už tokius kantrybės, ištikimybės, ištvėmės pavyzdžius. Ypatingai šiandien meldžiamės už ją — kad galimai greičiau atgautų laisvę ir nepriklausomybę.

Betgi meldamiesi už Lietuvą, nepamirškime ir savęs. Melskimės — ir budėkime — kad ir mes nepakliūtume į komunizmo vergiją. —

Per aukojimą lietuvių choras sugiedėjo "Prieš Tavo altorių", o per komuniją, kurią dalijo keli kunigai ir diakonai didžiulei maldininkų miniai, "Jėzau, pas mane ateiki". Prieš paskutinę Mišių maldą pats arkivyskupas atkalbėjo "Laisvės maldą", kviesdamas visus jį palydėti mintimi ir širdimi: "Dieve... gražink mūsų broliams lietuviams jų tėvynės laisvę... Aparecidos Dievo Motina, neleisk kad Tavo dieviškojo Sūnaus vardas būtų išrautas iš lietuvių širdžių ir katalikų tikėjimas sunaikintas toje žemėje, kuri nuo amžių vadinasi Marijos Žeme".

RELIGINĖ PROGRAMA TELEVIZIJOJ

Pradėjo veikti televizijoje religinė katalikų programa: šeštadieniais, 10 val. ryto, canal 11, TV Gazeta.

Naudinga taip pat ir radijo programa: Programa Católica "Caminhando com Jesus", Radio Super Cultura de Santos, 930 Kilowertz — AM, nuo 7 iki 8 val. ryto, kasdien.

Po pasiaukojimo Aparecidos Dievo Motinai, kurį žodis žodin po arkivyskupo pakartojo visi maldininkai, mūsų choristai dar kreipėsi į Mariją visų lietuvių malda: "Marija... palengvink vergiją, išgelbėk nuo priešų baisaus".

Arkivyskupui Dom Geraldo buvo įteikta, padėkai ir prisiminimui, "The Genocide in the Occupied Lithuania". Jis sakė ten pasisėmęs dar daugiau žinių apie lietuvių kančias. Tik apgailėstavo, kad Mišios nebuvo transliuotos per Aparecidos radijo stotį (kadangi transliuojamos tik ankstyvesnės, o ne 10-tos valandos, pamaldos).

IŠVYKO APLANKYTI MAMOS

Kun. St. Šileika, šv. Kazimiero parapijos klebonas Montrealy, Kanadoj, birželio 23 su grupe lietuvių išskrido dviem savaitėm į Lietuvą senutės Motinos aplankyti. "Jau 17 metų kai nebuvau, — rašo, — o Mama, kurią Dievas per stebuklą išlaikė 91 metus, pradėjo silpnėti, ir sesuo, kuri ją staugo, irgi nesveikuoja, tad yra, sakyčiau, tokia šventa pareiga, kad negalima daugiau atidėti".

Kun. Šileika klebonauja seniausioj lietuvių parapijoj Kanadoje. Ir laukia kokio nors pagalbininko. Bet kas ir iš kur? .

Dar praneša, kad ateinančių metų rudenį Popiežius atvyks į Montrealį; ir tenai lietuviai deda visas pastangas, kad užsuktų ir į šv. Kazimiero parapiją. Juk bus Kazimierinis Jubilėjus; ir šv. Kazimiero parapija yra pirmoji lietuvių parapija Kanadoje (1913 m.).

Iš čia tiek klebonui, kiek visiems parapiečiams linkime geriausios sėkmės.

Auka prisidėk prie lietuviškos spaudos išlaikymo!

Dra. HELGA HERING

MÉDICA - GYDYTOJA

HOMENS SENHORAS CRIANÇAS

Rua Quartim Barbosa, 6 - B. do Limão
Fone: 265-7590

De 2a a 6a. das 8 às 12 hs. e das 14 às 18 hs.

KALBAMA LIETUVIŠKAI

Lietuvio Viktoro Lukavičiaus

RESTORANAS VITUS

Lietuviški ir europietiški valgiai

MALONUS PATARNAVIMAS

Rua Espírito Santo, 118 Tel.441-6846

SÃO CAETANO DO SUL

MŪSŲ ŽINIOS

PAKELIAMA ML PRENUMERATA

Brazilijoje infliacija per pusmetį jau pasiekė 65^oo, taigi ir "Mūsų Lietuvos" prenumerata turi būti pritaikyta naujai realybei. Taigi metinė prenumerata iki metų pabaigos bus Cr. 5.000,00; Garbės laida Cr.8.000,00 o Garbės - Rémėjo prenumerata Cr.10.000,00. Atskiro numerio kaina Cr. 120,00. ML kainų pakėlimas tieskia tik 40 - 45^oo. Tikimės, kad šis pakėlimas, žemesnis negu infliacija paskatins skaitytojų dosnumą o taip pat atydą laiku apsimokėti prenumerata.

IŠVYKO AMERIKON

LISLEY RINKEVIČIŪTĖ su senele liepos 2 d. išvyko mėnesiui atostogų į Miami, New York'ą, Torontą ir Meksiką. Kanadoj - Toronte Lisley apsistos pas tetą Eleną Rinkevičiūtę-Juodvalkiene.

Lisley yra Vinco ir Lais Rinkevičių duktė lankanti USP universitetą ir yra gabi pianistė.

VIEŠNIA IŠ MARILIJOS

Netikėtai šv. Kazimiero parapijoj atsilankė Seselė Lucija Astramskaitė gyvenanti ir dirbanti ligoninės administracijoje Marilijoje. Seselė Lucija yra gimusi ir augusi Duque de Caxias, R.J. Kaip vienuolė dirbo Rio, Sta. Catarinaj ir dabar Paranoj. Seselė dabar lankė Guarujoj ligoninių administracijos kursus ir buvo apsistojusi Pensão Europa pas poniją Mariją Remenčienę.

Seselė Lucija yra ML skaitytoja, domisi lietuvių kalba (įsirašė į lietuvių kalbos korespondencinį kursą) ir lietuvių veikimu.

Seselės Lucijos brolis su šeima gyvena V. Formozoj.

ŠVENTKELIONĖ

Nors aš ne žurnalistas, bet tėvynės meilė ir brolių partizanų krauju aplaistyta Lietuvos šventoji žemė prašosi, kad kas nors aprašytų kas buvo padaryta dėl josios išlaisvinimo iš komunistų vergijos.

Š.m. Birželio mėn. 26 d. aušta rytas, dangus apsiniaukęs lynoja, bet mums lietuviams nesvarbu, kad lyja,

nes mes prižadėjome dalyvauti šventkelionėje į Brazilijos šventovę Aparecida do Norte. Du autobusai, vienas iš Zelinis, kitas iš Casa Verde surankioja visus šventkelionės keleivius ir, 6 val. 45 min. nuo šv. Kazimiero parapijos durų pajudėjo link Aparecidos. Šventkelionės religinių apeigų vadui kun. Pranui Gavėnui sukalbėjus pritaikytą šventkelionės maldą, po to buvo sukalbėta viena dalis šv. Panelės Marijos rožinio su intencija kad ji tarpininkautų Lietuvos išlaisvinimo darbe iš rusų komunistų vergijos.

Mums susirinkus prie Bazilikos durų, seminaristas pranešėjas daug kartų pranešė per garsiakalbį kad šv. Mišios bus aukojamos lietuviams, kurie yra atvykę iš São Paulo ir kad jų tėvynė Lietuva yra rusų okupuota. Atėjus prie Dievo stalo Aparecidos Vyskupui Dom Geraldo kartu su trim kunigais (tarp kurių buvo ir kun. Pranas Gavėnas), nuskambėjo Bazilikos skliautuose lietuviškos giesmės atgarsiai: – "Sustokim aukai visi krikščionys"... Iš atvykusių susidarė choras kuriam vargonais pritarė p, Liudas Balickas. Choras išpildė 4 giesmes lietuviškai šv. Mišių aukojimo metu. Aparecidos Vyskupas Dom Geraldo pasakė labai gražų ir įspūdingą pamokslą minėdamas daug kartų Lietuvos vardą, kad ji yra rusų komunistų okupuota, skriaudžiama-kankinama dvasiniai ir fiziniai. Baigdamas pamokslą žodžius Dom Geraldo apgailestavo, kad šių šv. Mišių auką nėra transliuojama radio bangoimis: gal mūsų giesmių akordai ir jo pamokslą žodžiai pasiektų lietuvių – brolių ausis, kurie vargsta komunistų vergijoje. Po šv. Mišių aukos, sugiedojo giesmę "Marija, Marija", išsiskirstė pietums. Perkandę keletą sumuštinių apėjome kuklias (mes nelipome į kalno viršūnę) stacijas apmąstydami Kristaus kančias ir vargus. Stacijų skaitymus pravedė šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. Pranas Gavėnas. Pasis-

Šio ML numerio

GARBĖS LEIDĖJAS

PRANAS ŠUKYS

Savo motinos, Elzbietos Šukienės, mirties metinių proga (liepos 9 d.)

Širdingai dėkojame už paramą ML-vai ir pagarbiai prisimename jo a.a. motiną.

Administracija

tipinę dvasioje ir kūne 4 val. p.p. su Aukščiausiojo pagelba išvažiavome atgal į S. Paulo. São Paulo miesto Villose yra gyvenančių keletas kunigų. Prieš porą metų vienas iš kunigų man pasakė štai ką: "Kodėl mes važiuojame į Aparecida, kad ir čia tas pats Dievas kaip ir Aparecidoj". Taip, aš sutinku su Tamsta, kad tas pats Dievas ir trijose asmenyse. Bet mes važiuojame į Aparecidą štai kodėl: skelbti pasauliui per Aparecidos radijo stotį, kad šiandieną yra aukojama šv. Mišių auką už Lietuvos laisvę – Nepriklausomybę. Ir be to dar yra platiami visokie aprašymai apie Lietuvą su paaiškinimais, kur randasi Lietuva ir kas su jaja atsttiko 1945 metais. Aš galvoju, kad mes visi turėtume skaitlingiau dalyvauti (bent vieną kartą metuose) šitoj šventkelionėj.

Ten buvęs

Antanas

iš Rio...

E. Petraitis

Birželio 19-tą lietuvių koplyčioje buvo atlaikytos Mišios Baisijam Birželiui ir jo aukoms paminėti. Pasimelsta už žuvusius, už dar gyvus, kaip Lietuvoje, taip ir tolimame Sibire. Deja, Mišios turėjo būti portugalų kalba, nes parapijos klebonas, kun. Mečslavas Valiukevičius, vis dar neturi leidimo melstis lietuvių koplyčioje.

Parapijos Moterų Komitetas reiškia padėką São Paulo broliams ir seserims – Sąjungai-Aliança už sutikimą padėti šiam komitetui finansiniai, siunčiant mėnesinę paramą Cr. 5.000,00. Pinigai reikalingi daugiausia lietuvių paminklo Catumbi kapinių priežiūrai ir išlaikymui. Tam tikslui pp. Otto Šimkevičius ir jo žmona Aušra Telksnytė-Šimkevičienė komitetui įteikė auką – 10.000 kruzeirų. Tariame širdingą lietuvišką ačiū.

Liepos 9-tą, 9,30 val. prie paminklo žuvusiems per II Pasaulinį karą bus civilinis aktas, per kurį Pavergtų Tautų atstovai padės vainikus prie paminklo. Tikimasi, kad lietuviai gausiai dalyvaus. Lietuvių kolonijai čia atstovauja dipl. ekonomistas Kazimieras Gaulia. (JEP)

DU KLAUSIMAI LAIKRAŠČIO SKAITYTOJUI:

1. AR ATNAUJINOTE ML PRENUMERATA ?

2. AR NETURITE GIMINIŲ – DRAUGŲ, KURIEMS GALĖTUMĖTE UŽSAKYTI M.L. ?